

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
09.09.2024

Sak:

Rapport fra Internrevisjonen om styring, ledelse og medvirkning

Innstilling til vedtak:

Universitetsstyret tar Internrevisjonens rapport om styring, ledelse og medvirkning til orientering, og ber rektor om å følge opp de tilrådingene som er gitt i rapporten og styrets drøfting av saken.

Bakgrunn:

I denne saken orienteres universitetsstyret om internrevisor KPMG sin rapport om Styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 i UiTs organisasjon, som ble ferdigstilt i juni 2024. Rapporten er lagt ved saken (vedlegg 1), og internrevisor vil orientere om rapporten i styremøtet.

I henhold til instruks for internrevisjon ved UiT Norges arktiske universitet¹ er det universitetsstyret som er internrevisors oppdragsgiver. Det innebærer blant annet at styret skal fastsette årsplan og budsjett for internrevisjon, og motta rapporter på utførelse i henhold til planen. I universitetsstyrets møte 15.11.2023 ble det fastsatt en revisjonsplan for 2024 som inneholder følgende prioriterte prosjekter:

1. Evaluering av enhetlig ledelse (lagt fram for universitetsstyret 8.2.2024)
2. Styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 i UiTs organisasjon (denne saken)
3. Tidsbruk blant ansatte i undervisnings- og forskningsstilling (høst 2024)

Revisjonen av styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 i UiTs organisasjon, har sin bakgrunn i at universitetsstyret den 13.3.2019 besluttet følgende angående styringsordninger på nivå 3 (sak S 11/19):

1. *Det etableres styrer eller råd ved enheter på nivå 3 i UiTs organisasjon.*
2. *Universitetsledelsen gis fullmakt til å fastsette nærmere rammer for etablering av instituttråd og instituttstyrer.*
3. *Fakultetsstyrene gis fullmakt til å fastsette hvilke av de alternative ordningene som skal gjelde for sine underliggende enheter.*
4. *Universitetsstyret forventer at det arbeides aktivt med å oppnå gode praksiser for ledelse og medvirkning på nivå 3.*
5. *Styret bes om å bli orientert om hvilke ordninger som innføres i de ulike delene av organisasjonen*

¹ Fastsatt av universitetsstyret i sak 43/19 i november 2019

Styrets vedtak ble fulgt opp gjennom at rektor og universitetsdirektør den 31.5.2019 fastsatte en instruks for styrer og råd på nivå 3 i organisasjonen (vedlegg 2) og en forenklet forretningsorden (møteorden) for råd (vedlegg 3). I sak OS 24/19 den 31.10.2019 ble universitetsstyret orientert om fastsatte instruks, og om hvilke ordninger som var valgt ved de ulike enhetene.

Bakteppet for styrevedtaket var at UiT hadde gjennomført flere fusjoner og organisasjonsendringer, og at det var ulike ordninger i bruk ved UiTs fakulteter. Også før 2019 var det opp til hvert fakultetsstyre å avgjøre om et institutt skulle ha et kollegialt organ i form av et styre, som innebærer at styret har formell myndighet gjennom instruks, og at representanter blir utpekt gjennom valg. Ved noen fakulteter hadde ingen institutter styrer, mens det ved andre var slik at noen institutter hadde et styre og andre ikke. Det samlede bildet var i 2019 at 16 av 37 enheter hadde et styre, og at andelen enheter med styrer var blitt redusert over tid. Ut over bruk av utvidede ledergrupper og møter, var det ikke etablert alternative ordninger for ansattes representasjon og medvirkning enn bruk av formelle styrer. Et formål med å etablere en ordning hvor alle enheter på instituttnivå skal ha et kollegialt organ i form av et styre eller et råd, var å sørge for at ansatte skal være representert inn mot ledelsen ved alle enheter.

Ansattes innflytelse på egen arbeidsplass og på styring og ledelse i virksomheten er også regulert gjennom avtaleverket. Hovedavtalen og UiTs tilpasningsavtale til denne er inngått mellom partene, som er representanter for arbeidsgiver og de ansatte (tillitsvalgte). Avtalen innebærer at det skal gis god informasjon og medbestemmelse i viktige saker, gjennom drøfting og forhandling. I tilpasningsavtalen er det satt mål om å skape best mulig samarbeidsgrunnlag mellom ledelsen og de ansatte, slik at dette kan bidra til et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø, god ledelse og økt resultatoppgjør. Ved UiT er det slik at medbestemmelse etter avtaleverket skal utøves på to nivåer, som er virksomheten som helhet, og den enkelte driftsenhet. Med driftsenhet menes fellesadministrasjonen, hvert fakultet, UMAK og UB, medregnet underliggende enheter.

Til sammen utgjør UiTs ordninger for styring og ledelse og Hovedavtale/tilpasningsavtale det formelle rammeverket for utøvelse av ansattes medbestemmelse og medvirkning. Praktisering av ordningene blir vurdert jevnlig, i fakultets-/avdelingsstyrer og i møter mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte. Gjennom internrevisjonens arbeid er det gjort mer helhetlige analyser og vurderinger av hvordan ordningene fungerer, og hva som kan være forbedringsmuligheter.

Gjennomført revisjon av styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 i UiTs organisasjon

Formålet med internrevisjonen har vært å undersøke hvordan ny ordning for styrer og råd ved UiTs institutter er implementert, hvordan den fungerer, erfaringer og læringspunkter, og om noe bør gjøres for å forbedre ordningen eller hvordan den praktiseres. Revisjonen belyser også hvordan ansattes direkte medvirkning og tillitsvalgtes medbestemmelse blir ivarettatt.

Internrevisjonens overordnede vurdering er at styringsordningen er implementert i tråd med intensjonene, og at det er etablert ordninger for medvirkning og medbestemmelse på nivå 2 og 3 i organisasjonen. Det er funnet at behov og praksiser varierer, og at det er rom for flere typer forbedringer. Som det framgår av rapporten, har internrevisjonen følgende hovedobservasjoner:

- Utøvelsen av instituttlederollen er svært personavhengig.
- Styringsordningen er i stor grad fleksibel for instituttene.
- Instituttene har ulike erfaringer med ytelsen til instituttets styringsordning. Medvirkningen er av varierende kvalitet.

- Ordninger for medvirkning og medbestemmelse varierer, både med bakgrunn i enhetenes egenart og instituttledernes tilnærming til medvirkning.
- Karrieresamtaler blir ikke systematisk gjennomført.
- Det er risiko for manglende etterlevelse av hovedavtalen og tilpasningsavtalen på enkelte områder. Det er utfordringer knyttet til internkommunikasjon med studenter.

Internrevisjonen gir følgende anbefalinger:

1. Vurdere tiltak for å styrke instituttlederrollen, for eksempel tydeliggjøre forventningene til rollen og gjennomføre opplæring av nye instituttledere.
2. Presisere mulighetsrommet til å tilpasse styringsordningen for institutter med mindre enn 20 ansatte.
3. Gjennomføre opplæring for råds- og styremedlemmer.
4. Sørge for plattformer hvor relevant informasjon er tilgjengelig for ansatte og studenter.
5. Vurdere å sette krav om at karrieresamtalen skal gjennomføres årlig.
6. Vurdere tiltak rettet mot internkommunikasjon til studenter.
7. Vurdere opplæring for ledelse og plasstillitsvalgte i hovedavtalen og tilpasningsavtalen.

Rektors vurdering

Ledelsen ved UiT mottok rapport fra internrevisjonen om styring, ledelse og medvirkning på nivå 3 i UiTs organisasjon (institutter og sentre) i juni 2024. Det er universitetsstyret som skal motta og gjøre vurderinger av hvordan internrevisjonens funn og tilrådinger skal følges opp ved UiT. Rektor har likevel valgt å gjøre rapporten kjent i UiTs organisasjon før den er blitt behandlet av styret, ettersom det var noe tid til neste styremøte, og rapportens temaer er av stor interesse for organisasjonen. Rapporten er blitt delt med ledere ved fakulteter og avdelinger, hovedtillitsvalgte og hovedverneombud, og har vært tema i dekanmøte og møte med hovedtillitsvalgte.

Foreløpige vurderinger har vært at internrevisjonens funn er gjenkjennelige, og at det er tilslutning til rapportens anbefalinger. Både ledere, tillitsvalgte og hovedverneombud har pekt på behov for mer systematisk opplæring, både overfor ledere og styrer/råd. Det framstår som klart at UiT bør arbeide videre med de foreslåtte tiltakene. Etter at styret har behandlet saken og vurdert hvordan saken bør følges opp, foreslår rektor at det skal utformes tiltak som skal inngå i UiTs planverk for kommende år.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur